

Edukacijska uloga Hrvatske liječnički komore

Educational Role of the Croatian Medical Chamber

Krešimir Luetić^{1*}, Ivan Bekavac¹, Ivan Raguž¹, Boris Ujević¹, Alen Babacanli¹, Ivan Lerotić¹, Vikica Krolo², Ivana Šmit¹, Mario Malović³, Lada Zibar⁴, Jadranka Pavičić Šarić⁴, Ines Balint⁵, Miro Bakula⁶, Vesna Štefančić Martić⁷, Marija Rogoznica⁸

¹ Hrvatska liječnička komora, Zagreb, Hrvatska

² Ordinacija opće medicine Vikica Krolo, Split, Hrvatska

³ KBC Sestre milosrdnice, Zagreb, Hrvatska

⁴ KB Merkur, Zagreb, Hrvatska

⁵ Ordinacija opće medicine Ines Balint, Strmec, Hrvatska

⁶ KB Sveti Duh, Zagreb, Hrvatska

⁷ Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Zagreb, Hrvatska

⁸ Thalassotherapie Opatija, specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti srca, pluća i reumatizma, Opatija, Hrvatska

*Dopisni autor:

Doc. dr. sc. Krešimir Luetić, dr. med.
Predsjednik Hrvatske liječničke komore
Hrvatska liječnička komora
Ulica Grge Tuškana 37, 1000 Zagreb, Hrvatska

Klinička bolnica Sveti Duh
Klinika za unutarnje bolesti
Zavod za gastroenterologiju i hepatologiju
Sveti Duh 64, 10000 Zagreb, Hrvatska
e-mail: kresimir.luetic@hlc.hr

<http://hrcak.srce.hr/medicina>

Sažetak. Hrvatska liječnička komora brine za postizanje i održavanje stručne osposobljenosti liječnika prema standardima suvremene medicinske znanosti kroz originalne projekte koji su članovima lako dostupni i besplatni. U sklopu sufinanciranog projekta EU-a *Kontinuirano stručno usavršavanje liječnika opće/obiteljske medicine* tiskana su četiri priručnika te je izrađena edukacijska elektronička platforma na kojoj polaznici mogu pogledati stotinjak predavanja iz različitih područja medicine. Kroz projekt se provode i trodnevne praktične radionice na naprednim modelima i simulatorima za vježbanje kliničkih vještina i usavršavanje u snalaženju u hitnim medicinskim stanjima. Digitalna platforma *e-Akademija* pruža mogućnost pristupa stručnim edukacijama i stjecanja bodova potrebnih za reliscenciranje. Kroz *e-Akademiju* pristupa se elektroničkoj medicinskoj nakladi, bazi lijekova, bazi medicinskih smjernica, razvoju vještina, brige o mentalnom i fizičkom zdravlju. *HeMED* je internetski portal i mobilna aplikacija koja liječnicima, studentima medicine, ostalim zdravstvenim djelatnicima, ali i svima zainteresiranim na hrvatskome jeziku, u digitalnom obliku, osigurava besplatan pristup najnovijim, kontinuirano ažuriranim, izdanjima kapitalnih medicinskih knjiga. Također omogućava interaktivno pretraživanje knjiga i baza lijekova. Kroz *Tečaj osnova medicinskog prava* Pravna služba i dužnosnici Komore upoznaju mlade liječnike s osnovnim pravnim aktima iz zdravstvenog zakonodavstva, uključujući i Kodeks medicinske etike i deontologije. Komora je autor i vlasnik *Digitalnog atlasa hrvatskog liječništva*, najopsežnije i najkompleksnije digitalne baze podataka o liječnicima u Hrvatskoj koja prikazuje brojne sociodemografske pokazatelje i podatke u realnom vremenu te se kontinuirano nadopunjava novim analizama i prikazima podataka. Glavna edukacijska svrha ovog projekta jest opremiti donositelje odluka u zdravstvenoj administraciji valjanim i točnim podatcima, neophodnima za uspješno upravljanje elementima zdravstvenog sustava.

Ključne riječi: edukacija liječnika; etika; Hrvatska liječnička komora; klinička kompetencija; zakonodavstvo

Abstract. Croatian Medical Chamber takes care of achieving and maintaining of professional training for doctors according to the standards of modern medical science through original projects that are easily accessible and free of charge for its members. As part of the EU co-financed project *Permanent professional development of general/family medicine doctors*, four manuals were printed and an educational web platform was created. More than hundred lectures from different fields of medicine are available through this platform. Additionally, three-day practical workshops are conducted on advanced models and simulators. The e-Academy digital platform provides access to professional education and acquisition of CME points needed for relicensing. Members can access to the electronic medical publications, database of medicines and database of medical guidelines. HeMED is an internet portal and mobile application that provides access to the latest, continuously updated, editions of major medical books in Croatian language. It is open to doctors, medical students, other healthcare workers and anyone interested. Interactive search of books and drug databases is enabled. Through the Basics of Medical Law Course, Legal Department of chamber and chamber officials familiarize young doctors with key healthcare acts and regulations. The Digital Atlas of Croatian Medicine Profession is extensive and

complex digital database on medical doctors in Croatia, which displays numerous socio-demographic indicators and data in real time and is continuously updated with new analyzes and data. The main educational purpose of this project is to equip decision-makers with valid and accurate data, necessary for the successful management of the health system.

Keywords: Clinical Competence; Croatian Medical Chamber; Education of physicians; Ethics; Legislation

EDUKACIJSKA ULOGA HRVATSKE LIJEČNIČKE KOMORE

Hrvatska liječnička komora (u nastavku komora) samostalna je, neovisna, staleška i strukovna organizacija liječnika – doktora medicine, koja predstavlja liječnike u Republici Hrvatskoj i u inozemstvu¹. Komora štiti prava i zastupa interese liječnika, unaprjeđuje liječničku djelatnost te se brine o ugledu liječnika i liječničkog zvanja. Liječnička komora osnovana je 1903. za područje Splita i okolice, a 1923. za područje Hrvatske, Slavonije i Međimurja sa sjedištem u Zagrebu. Od godine 1929. komora obuhvaća i Dalmaciju, a djeluje pod imenom Liječnička komora za Savsku banovinu. Od godine 1939. komora djeluje pod imenom Liječnička komora Banovine Hrvatske. Od godine 1941. komora djeluje kao Liječnička komora Nezavisne Države Hrvatske. Godine 1945. komora mijenja ime u Liječnička komora Federativne države Hrvatske. Iste godine zabranjen je rad komore. Godine 1995. komora obnavlja svoj rad na temelju članka 43. stavka 1. Ustava Republike Hrvatske i članka 171. stavka 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti pod novim imenom Hrvatska liječnička komora. 27. lipnja 1995. komora donosi Statut. Na taj način Hrvatska liječnička komora pravni je sljednik i nastavlja tradiciju Liječničke komore osnovane 1923. godine.

Komora je pravna osoba i sukladno zakonu ima javne ovlasti: vodi Imenik liječnika u Republici Hrvatskoj; daje, obnavlja i oduzima odobrenja za samostalan rad (licencije); vodi posebne upisnike za pripravnike, specijalizante te specijaliste i uže specijaliste; vodi upisnik za posebne osposobljenosti liječnika; vodi disciplinski upisnik; obavlja stručni nadzor nad radom liječnika; određuje najnižu cijenu rada privatnih liječnika; odobrava pojedinačne cijene liječničkih usluga privatnih li-

ječnika; provodi postupak priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija; obavlja i druge poslove s javnim ovlastima sukladno zakonu.

Osim prethodnih, zakonom propisanih javnih ovlasti, komora čuva i unaprjeđuje društveni položaj i ugled liječničkog zvanja, a u suradnji s medicinskim fakultetima, stručnim društvima Hrvatskog liječničkog zbora i drugim stručnim društvima te drugim pravnim i fizičkim osobama organizira, nadzire i vrednuje trajnu medicinsku izobrazbu liječnika.

Hrvatska liječnička komora brine za postizanje i održavanje stručne osposobljenosti liječnika prema standardima suvremene medicinske znanosti kroz originalne projekte koji su članovima lako dostupni i besplatni.

Medicinskom izobrazbom liječnika na posebno propisan način bavi se Povjerenstvo za trajnu medicinsku izobrazbu liječnika, jedno od stalnih povjerenstava Izvršnog odbora komore. Povjerenstvo za trajnu medicinsku izobrazbu liječnika brine se za postizanje i održavanje stručne osposobljenosti liječnika prema standardima suvremene medicinske znanosti; razmatra prijedloge grana specijalizacije, trajanja i programa specijalizacija i užih specijalizacija; razmatra prijedloge o uvjetima, sadržaju i načinu provođenja pripravnčkog staža; nadzire, vrednuje i kategorizira oblike trajne medicinske izobrazbe; određuje sadržaj i način provođenja disciplinske mjere dodatne izobrazbe izrečene na temelju odluke Suda HLK u disciplinskom postupku te predlaže načine provođenja trajne medicinske izobrazbe².

EU PROJEKT „KONTINUIRANO STRUČNO USAVRŠAVANJE LIJEČNIKA OPĆE/OBITELJSKE MEDICINE“

U tijeku je provedba edukacijske aktivnosti u sklopu projekta EU-a „Kontinuirano stručno usavršavanje liječnika opće/obiteljske medicine“³ (Slika 1). Ovaj projekt sufinanciran je od Europske unije iz Europskog socijalnog fonda u okviru Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ za razdoblje 2014. – 2020.

Ukupna financijska sredstva u okviru projekta iznose 3 979 189,06 eura (29 981 200 kn) od čega

Slika 1. Projekt Kontinuirano stručno usavršavanje liječnika opće/obiteljske medicine

U ovom članku opisani su projekti *Kontinuirano stručno usavršavanje liječnika opće/obiteljske medicine, e-Akademija HLK, HeMED platforma, Evidence-Based Medicine Guidelines*, program poticanja inozemnog stručnog usavršavanja članova, organizacija kongresa i tečajeva, programi usmjereni društvu i pojedincu, Digitalni atlas hrvatskog liječništva i Liječničke novine.

je 85 % ukupnih prihvatljivih troškova sufinancirano iz Europskog socijalnog fonda, a 15 % iz Državnog proračuna RH.

Projektne aktivnosti započele su u travnju 2017. godine, a trajat će do prosinca 2023. godine.

U sklopu projekta tiskana su četiri priručnika te je izrađena edukacijska elektronička platforma na kojoj polaznici mogu pogledati stotinjak predavanja iz različitih područja medicine. U sklopu projekta provode se i trodnevne praktične radionice na naprednim modelima i simulatorima za vježbanje kliničkih vještina i usavršavanje u snalaženju u hitnim medicinskim stanjima⁴ (Slika 2).

U ovom projektu, koji vodi predsjednik komorskog Povjerenstva za trajnu medicinsku izobrazbu

Slika 2. Praktična radionica na naprednim modelima i simulatorima za vježbanje kliničkih vještina i usavršavanje u snalaženju u hitnim medicinskim stanjima

liječnika doc. dr. sc. Ivan Lerotić, komora je odredila teme od posebnog interesa za liječnike opće/obiteljske medicine te specifičnu metodologiju edukacije za pojedine sadržaje.

Ovaj edukativni projekt pripremao se više od godinu i pol dana u suradnji s Hrvatskom udrugom bolničkih liječnika (HUBOL) i udrugama liječnika obiteljske medicine, a potom ga je komora, svjesna krucijalne važnosti stručnog usavršavanja liječnika opće/obiteljske medicine za ostvarivanje kvalitetne zdravstvene skrbi, prijavila na natječaj u ograničenom postupku izravne dodjele bespovratnih sredstava iz Europskog socijalnog fonda⁵. Jedan od definiranih strateških ciljeva komore u njezinom krovnom dokumentu „Strategija Hrvatske liječničke komore za unaprjeđenje trajne medicinske izobrazbe liječnika 2016. – 2019.“ i jest povećati razinu znanja, vještina i kompetencija liječnika opće i obiteljske medicine kako bi upravo oni bili sposobni rješavati većinu zdravstvenih problema populacije. Naime, povećanje kompetencija liječnika opće i obiteljske medicine ima brojne koristi za cijeli zdravstveni sustav, kao što su smanjenje stope upućivanja bolesnika na sekundarnu razinu zdravstvene zaštite, posljedično smanjenje lista čekanja, povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite, bolje zdravstvene ishode itd. Ovim projektom komora je osigurala kvalitetnu edukaciju i učinila je lako dostupnom i besplatnom za stotine liječnika opće i obiteljske medicine.

INFORMACIJSKI SUSTAVI HRVATSKE LIJEČNIČKE KOMORE

Četvrta industrijska revolucija – digitalno doba, otvara nove mogućnosti edukacije te je i komora na krilima ere umrežavanja započela 2019. projekt e-HLK. Izradi suvremene edukacijske platforme prethodila je izrada Komorskog integriranog informacijskog sustava (KIIS). Informacijski sustavi Hrvatske liječničke komore postali su referentni izvor informacija o liječnicima u Republici Hrvatskoj.

Stalnim inovacijama unaprjeđuje se komunikacija s članovima komore te oni svoja prava, zahtjeve i usluge mogu ostvarivati kroz informacijske tehnologije koje današnje informacijsko doba nudi. Ovaj digitalni iskorak komore bio je preduvjet uspješne provedbe brojnih projekata.

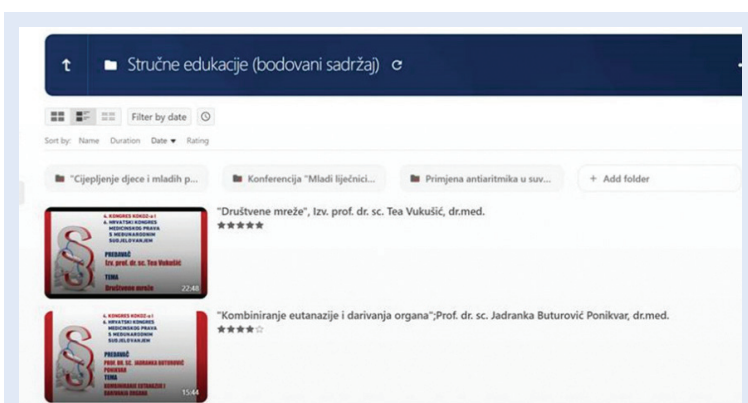
e-Akademija HLK

Prvo mjesto svakako zaslužuje projekt e-Akademija HLK⁶ (Slika 3). Već nekoliko godina ova platforma za edukaciju članova HLK pruža mogućnost besplatnog pristupa stručnim edukacijama, a time i besplatno stjecanje bodova u okviru trajne medicinske izobrazbe HLK.

Osim stručnih *webinara*, e-Akademija HLK članovima omogućuje pristup elektroničkoj medicinskoj nakladi, bazi lijekova, bazi medicinskih smjernica, razvoju vještina, brige o mentalnom i fizičkom zdravlju. Nadalje, članovi se putem e-Akademije mogu informirati o temama iz zdravstva, posebice liječništva i liječničke struke. Svojim sadržajem, e-Akademija članovima HLK omogućuje profesionalni, ali i osobni razvoj. Ciljevi e-Akademije HLK su tako promicanje kontinuirane edukacije, integracija članstva kroz edukaciju, poticanje članova na osobni razvoj, unaprjeđenje znanja i vještina članova, stvaranje baze znanja HLK, promocija struke, ali i informiranje članova. Sadržaj e-Akademije HLK čine različiti oblici edukacija kroz osiguran besplatan i siguran pristup stručnim predavanjima bodovanim od Povjerenstva za trajnu medicinsku izobrazbu liječnika HLK, stručnim medicinskim predavanjima, ali i predavanjima iz područja medicinskog prava te zdravstvene ekonomike.

Međutim, istim putem pristupa se i projektima o kojima će kasnije biti više riječi poput HeMED-a – elektroničkoj medicinskoj nakladi i bazi lijekova, te DUODECIM europskoj bazi smjernica *Evidence-Based Medicine Guidelines* (EBMG), videoseminarima na temu razvoja profesionalnih vještina (*soft skills*) i mentalnog treninga te sadržajima iz partnerske aktivnosti HLK naziva Aktivan i zdrav – promicanje zdravih navika, videovježbe te HLKi – informacije iz zdravstva, liječništva i promocije struke.

Svaki član lako pristupa e-Akademiji HLK putem portala za članove koji se nalazi na mrežnoj str-

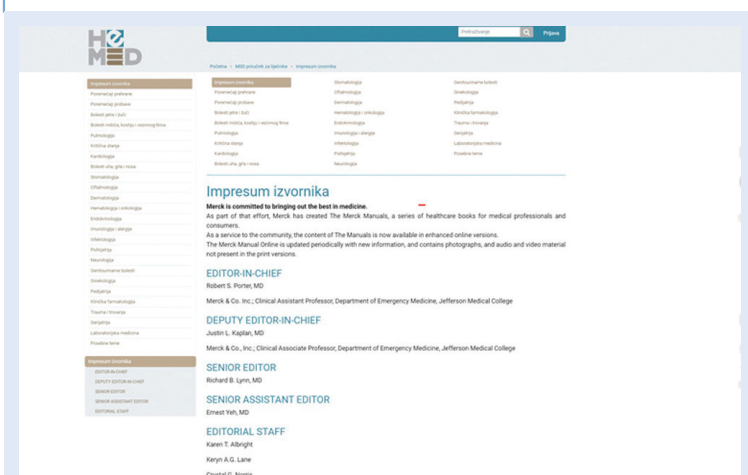
Slika 3. Projekt e-Akademija HLK

nici HLK kojoj se pristupa putem korisničkih podataka (korisničko ime i inicijalna lozinka). HLK automatizmom dodjeljuje bodove članovima nakon odgledane stručne edukacije.

Osim praćenja sadržaja, svaki član pozvan je i priključiti se projektu e-Akademija i održati predavanje/izlaganje koje će biti snimljeno, vrednovano, bodovano i tako spremno za dijeljenje putem platforme e-Akademije HLK. Dakle, osim mjesta za učenje i profesionalni razvoj, e-Akademija HLK mjesto je i za afirmaciju pojedinaca, razvoj i napredak struke, otvorena platforma znanja i iskustva koja stalno raste i okuplja sve više liječnika.

HeMED

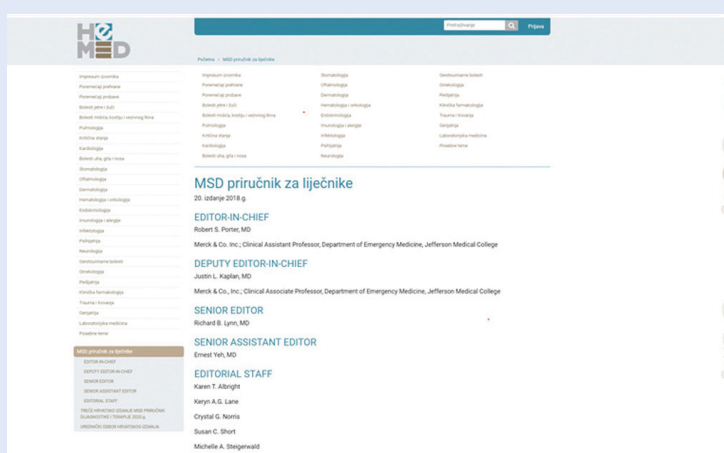
Jedan od prethodno spomenutih projekata izrade i razvoja multimedijalne e-platforme za besplatnu medicinsku edukaciju liječnika i pacijenata jest i Hrvatska elektronička medicinska edukacija skraćenog naziva HeMED⁷ (Slika 4).

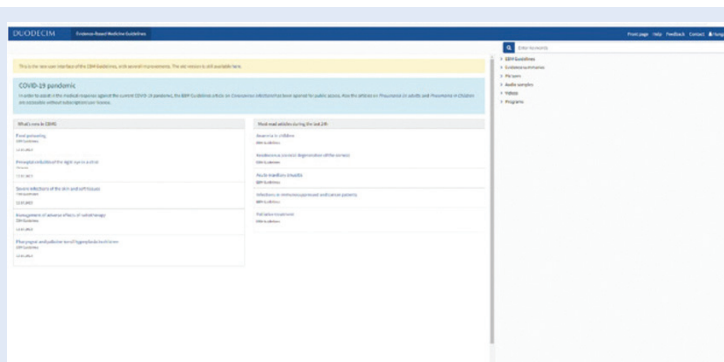
Slika 4. Projekt HeMED – Impresum izvornika

Radi se o jedinstvenom projektu u Europi čiji je cilj unaprijediti trajnu medicinsku izobrazbu liječnika, kao i drugih zdravstvenih djelatnika, a istovremeno poboljšati zdravstvenu pismenost građana.

HeMED je internetski portal i mobilna aplikacija koja liječnicima, studentima medicine, ostalim zdravstvenim djelatnicima, ali i svima zainteresiranim na hrvatskome jeziku, u digitalnom obliku, osigurava besplatan pristup najnovijim, kontinuirano ažuriranim, izdanjima kapitalnih medicinskih knjiga. Također omogućava interaktivno pretraživanje knjiga i baza lijekova. HeMED donosi digitalno hrvatsko izdanje knjige *Harrisonovi principi interne medicine (Harrison's Principles of Internal Medicine)*, jednog od najvažnijih medicinskih udžbenika na svijetu, do danas prevedenog na 14 jezika. Portal liječnicima i studentima medicine također omogućava i besplatno korištenje digitalnog izdanja MSD priručnika dijagnostike i terapije i MSD priručnika simptoma bolesti (Slika 5).

Slika 5. MSD priručnik za liječnike

Slika 6. Europska baza smjernica *Evidence-Based Medicine Guidelines* (EBMG)

Platforma omogućava međusobnu pretraživost svih knjiga s bazom lijekova HALMED-a i listama lijekova HZZO-a, tj. iz teksta knjige može se izravno klikom na generičko ime određenog lijeka otići na bazu lijekova HALMED-a i listu lijekova HZZO-a, kao i u obrnutom smjeru. Korištenje platforme besplatno je za sve članove HLK, kao i za druge zainteresirane. Platforma bilježi rast posjeta iz mjeseca u mjesec, a sredinom 2023. radilo se od 150 000 do 200 000 posjeta stranici // <https://www.hemed.hr> mjesečno.

Danas je HeMED platforma znanja i medicinskog iskustva koja broji stotine tisuća korisnika, što znatno nadilazi okvire trajne medicinske izobrazbe liječnika, a postaje svjetionik medicinskog znanja i sigurnosti liječnika i pacijenata.

Evidence-Based Medicine Guidelines

Osim navedenog, Hrvatska liječnička komora omogućila je svim liječnicima iz Hrvatske besplatan pristup europskoj bazi smjernica *Evidence-Based Medicine Guidelines* (EBMG). Ova baza finskog liječničkog društva – DUODECIM, prvenstveno je namijenjena liječnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti, ali može biti korisna i bolničkim liječnicima⁸. Riječ je o Smjernicama za medicinu temeljenu na dokazima (EBMG), dakle zbirci kliničkih smjernica za primarnu i ambulantnu skrb koja je jednostavna za korištenje i povezana je s najboljim dostupnim dokazima (Slika 6). Kontinuirano ažuriran, EBMG prati najnovija dostignuća u kliničkoj medicini i donosi dokaze u praksu.

PROGRAM POTICANJA INOZEMNOG STRUČNOG USAVRŠAVANJA ČLANOVA

Hrvatska liječnička komora promiče, podupire i nadzire standarde kvalitete zdravstvene edukacije kako bi liječnici mogli pružiti najbolju moguću skrb svojim pacijentima te potiče svoje članove na sudjelovanje u istraživačkom i znanstvenom radu s ciljem unaprjeđenja medicinskog znanja i prakse. Svjesni činjenice da je stjecanje novih znanja i vještina preduvjet za stručno napredovanje kolega liječnika, a time i većeg zadovoljstva na radnom mjestu, komora je zadnjih nekoliko godina Programom poticanja inozemnog stručnog usavršavanja svojih članova potakla veliko zani-

manje kolega liječnika. Naime komora potiče i financijski podupire svoje članove da se stručno usavršavaju u inozemstvu kako bi stekli nova medicinska znanja ili vještine te ih podijelili sa svojim kolegama u Hrvatskoj.

U tu se svrhu, putem natječaja, odobrava do 3000 eura bespovratnih sredstava po polazniku, a u stručnom usavršavanju sudjelovalo je više od 350 doktora medicine, članova HLK (Tablica 1). Od novih znanja i kompetencija koje hrvatski liječnici steknu u inozemstvu, na kraju najviše koristi imaju hrvatski pacijenti jer im se u Hrvatskoj mogu pružiti najnovije metode liječenja.

ORGANIZACIJA KONGRESA I TEČAJEVA

Edukacijske napore komore prepoznaju i ustanove kojima je temeljna uloga širenje znanja, pa su tako Hrvatska liječnička komora i Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu višegodišnji partneri u organizaciji Hrvatskog kongresa medicinskog prava⁹. Na kongresima se, svake godine, raspravlja o aktualnim temama iz područja zdravstva, medicine i prava, poput aktualne zdravstvene politike, obveza pacijenata u zdravstvenom sustavu, odgovornosti ustanova i liječnika u obrazovanju zdravstvenih radnika, procedure priznavanja inozemnih stručnih kvalifikacija, primjene GDPR-a te pravne zaštite liječnika i djelatnika u zdravstvu.

Uz organizatora Hrvatsku liječničku komoru i Pravni fakultet u Splitu, suorganizatori kongresa su i Hrvatska komora dentalne medicine, Hrvatska ljekarnička komora, Hrvatska komora medicinskih sestara, Hrvatska komora primalja, Hrvatska komora fizioterapeuta, Hrvatska komora medicinskih biokemičara, Hrvatska komora zdravstvenih radnika te Hrvatska psihološka komora. Nastavak je to suradnje među komorama u zdravstvu okupljenima u Koordinaciji komora u zdravstvu (KOKOZ), ali i priznanje srodnih organizacija medicinskih profesionalaca kontinuiranom i predanom nastojanju liječničke komore oko unaprjeđenja medicinskog znanja kao preduvjeta medicine utemeljene na dokazima, kao i nastojanju oko sigurnosti zdravstvenih djelatnika i pacijenata u procesu pružanja zdravstvene zaštite.

Osim konvencionalnih modela edukacije komora je prepoznata na tržištu razvoja digitalne tehnologije kao promotor primjene digitalnih znanja u

Tablica 1. Stručno usavršavanje liječnika u inozemstvu – statistički prikaz broja prijavljenih liječnika i dodijeljenih stipendija po godinama raspisivanja natječaja

Vrijeme raspisivanja natječaja	Broj prijava	Broj odobrenih stipendija
ožujak 2018.	42	31
rujan 2018.	87	71
veljača 2019.	202	140
siječanj 2020.	232	115
veljača 2022.	131	119
lipanj 2023.	177	120

medicinskoj edukaciji te redovito prati i sudjeluje u događajima poput Konferencije digitalne medicine *FUTURE IS NOW* gdje plijeni pozornost proizvođača i promotora digitalne tehnologije te stečena iskustva uspješno pretače u nove ideje i projekte na dobrobit hrvatskog liječništva i medicinskog znanja u cjelini.

U komori se redovito provodi i Tečaj izobrazbe kandidata za stalne sudske vještake.

Već 20 godina dugom tradicijom održavanja tečaja za stalne sudske vještake, Hrvatska liječnička komora osposobljava polaznike tečaja za izradu nalaza i mišljenja koja idu u korak sa suvremenim postignućima sudskomedicinskog vještačenja¹⁰.

Svojim programom i odabirom tema, tečaj pruža kvalitetna predavanja iz području prava i medicine koja potiču polaznike na razvijanje jedinstvenih vještina prilikom izrade sudskih nalaza i mišljenja. Uz to, polaznici se potiču na profesionalni i osobni razvoj, kao i na razvijanje etičkih vještina kako bi svojim stručnim znanjem, etičnošću i značajnim iskustvom ponudili redovnim sudovima kvalitetan zaključak koji je potreban sudu za utvrđivanje ili ocjenu neke važne činjenice u sudskom sporu.

Na teorijskom dijelu tečaja kandidati sudjeluju u predavanjima iz područja prava i medicine te se upoznaju s temeljnim postulatima izrade sudskog nalaza i mišljenja, kao i načinima korištenja dokumentacije i sudskog spisa prilikom izrade vještačenja.

Praktični dio tečaja kandidati prolaze s imenovanim mentorom, dugogodišnjim stalnim sudskim vještakom za granu medicine za koju kandidat želi imenovanje. Praktični dio tečaja održava se u terminima i dinamikom kojom se kandidat i mentor dogovore. Kroz puno aktivnosti, primjera iz prak-

se te uz korištenje dopuštenih sudskih materijala, mentori će kvalitetno pripremiti kandidate, buduće sudske vještake na suvremene izazove prilikom izrade sudskih vještačenja iz područja grane medicine kojom se u praksi bave.

Unazad nekoliko godina, uslijed izmjena propisa te posljedičnog nedostatka pripravničkog staža i državnog ispita kao preduvjeta izdavanju licencijske komore – odobrenja za samostalan rad liječnika, pojavila se potreba edukacije mladih liječnika iz područja pravnih propisa kojima su uređene obveze i prava liječnika.

Komora tako organizira već godinama i Tečaj osnova medicinskog prava, prvenstveno namijenjen najmlađim liječnicima koji su netom završili studij medicine i počinju raditi bez obveze polaganja državnog ispita, odnosno bez obveze poznavanja osnova zdravstvenog zakonodavstva.

Polaznici tečaja Pravna služba i dužnosnici komore upoznaju se s osnovnim pravnim aktima iz zdravstvenog zakonodavstva, uključujući i Kodeks medicinske etike i deontologije.

Nadalje Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci i Hrvatska liječnička komora organizirali su program Pravo u medicini namijenjen liječnicima polaznicima programa trajne medicinske izobrazbe¹¹.

Osim stalnog povjerenstva Izvršnog odbora komore u pripremi i provedbi edukacije liječnika sudjeluju i županijska povjerenstva komore u okviru svojih nadležnosti pa tako organiziraju stručna savjetovanja, odnosno usavršavanje članova HLK koji rade na području pojedinog povjerenstva, u koordinaciji s Povjerenstvom za trajnu medicinsku izobrazbu liječnika. U tu svrhu Povjerenstvo za mlade liječnike Izvršnog odbora komore, u suradnji sa stručnim službama komore te županijskim povjerenstvima, nekoliko puta godišnje organiziraju predavanja/tribine o medicinskom pravu koje su iznimno dobro posjećene. Tako komora prepoznajući potrebe liječnika živi s liječnicima u njihovoj životnoj i radnoj sredini te rješava aktualne probleme na terenu.

PROGRAMI USMJERENI DRUŠTVU I POJEDINCU

Osim programa namijenjenih liječnicima članovima, komora svojim djelovanjem i primjerom želi potaknuti odgovornost kako cijelog društva tako i

svakog pojedinca, pa tako i sve aktivnosti usmjerene unaprijeđenju zdravlja.

Stoga je prepoznata i mogućnost afirmacije značaja zdravlja i promocije zdravih navika u projektu Aktivna Hrvatska. Komora je u svojstvu partnera sudjelovala u ovom nacionalnom, sportsko–edukativnom projektu koji se održavao nekoliko godina i u suradnji sa Središnjim državnim uredom za šport. U sklopu projekta održavani su zajednički treninzi i edukativni programi u gradovima diljem Hrvatske i na taj je način do sada aktivirano više od 25 tisuća ljudi.

Komora često, u svojstvu pokrovitelja, podržava projekte organizacije kongresa studenata medicine kao mjesta razmjene ideja, širenja informacija, ostvarivanja suradnji i dugoročnih poznanstava, te je ovdje cilj komore omogućiti studentima i mladim znanstvenicima da već na samim početcima svojih karijera i istraživačkih radova shvate važnost i svrhu znanstvenog razvoja i sudjelovanja na kongresima.

Sigurnost liječnika i pacijenata temelj su ideji izrade Postupnika za prijeanesteziju procjenu i pripremu odraslog pacijenta za operacijski zahvat ili dijagnostičko–terapijski postupak, koji je izradila radna skupina pri Hrvatskoj liječničkoj komori i podržalo Hrvatsko društvo za anesteziologiju, reanimatologiju i intenzivnu medicinu (HDARIM), a službeno je prihvaćen od Ministarstva zdravstva. Navedenim Postupnikom obuhvaćena je procjena i priprema odraslog pacijenta za elektivne zahvate ili dijagnostičko–terapijske postupke koji se izvode u općoj i/ili regionalnoj anesteziji te je namijenjen liječnicima specijalistima anesteziologije, kao i liječnicima u primarnoj zdravstvenoj zaštiti (specijalistima obiteljske medicine i specijalistima ginekologije).

Dokument sadrži preporuke anesteziolozima za procjenu i pripremu odraslog pacijenta. Svrha prijeanestezijske procjene jest uvid u trenutno zdravstveno stanje pacijenta, njegove kronične bolesti i navike, trenutno uzimanje lijekova, laboratorijske i dijagnostičke pretrage te otkrivanje bolesti/poremećaja koji mogu utjecati na perioperacijsku skrb. Svrha prijeanestezijske pripreme jest optimalizacija trenutnog zdravstvenog stanja ili kroničnih bolesti pacijenta, davanje uputa pacijentu i/ili njegovoj obitelji ili medicinskom osoblju koje skrbi za pacijenta o perioperacijskom uzima-

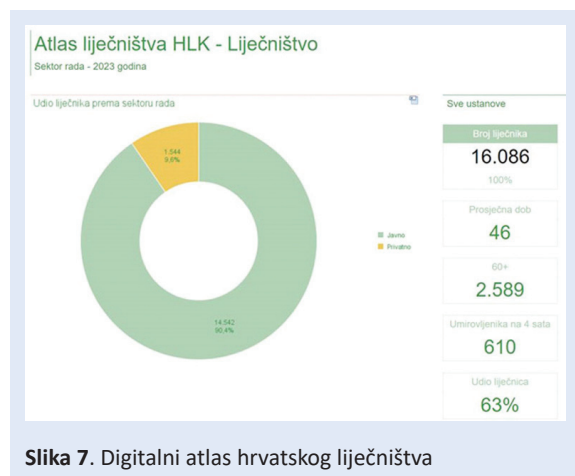
nju kroničnih lijekova i prijeoperacijskom uzimanju hrane i pića, profilaktičko propisivanje lijekova koji smanjuju rizike anestezije i operacijskog zahvata, planiranje same vrste anestezije u dogovoru s pacijentom, kao i uzimanje informiranog pristanka. Uz navedeno, Postupnik sadrži brojne tablice i priloge te dodatak: prijeanestezijski obrazac liječnika specijalista obiteljske medicine i liječnika specijalista ginekologije, kao i popis pretraga potrebnih za što učinkovitiju pripremu pacijenta za predstojeći operacijski zahvat ili dijagnostičko-terapijski postupak.

Svrha ovih smjernica je pojednostaviti i ubrzati pripremu pacijenata za anestezijske postupke te olakšati svakodnevni rad anesteziologa, kao i povećati sigurnost pacijenata u anesteziji.

DIGITALNI ATLAS HRVATSKOG LIJEČNIŠTVA

Komora je autor i vlasnik Digitalnog atlasa hrvatskog liječništva, najopsežnije i najkompleksnije digitalne baze podataka o liječnicima u Hrvatskoj koja prikazuje brojne sociodemografske pokazatelje i podatke u realnom vremenu te se kontinuirano nadopunjava novim analizama i prikazima podataka¹² (Slika 7). Edukacijska svrha ovog projekta bila je opremiti donositelje odluka u zdravstvenoj administraciji valjanim i točnim podacima, neophodnima za uspješno upravljanje elementima zdravstvenog sustava, ali i liječnicima članovima dati točan pregled i neposredan uvid u mogućnosti i prilike osobne profesionalne afirmacije.

Komora je izdala i knjižicu Liječnička etika – primjeri, kao dar diplomantima koji su upisivani u Imenik liječnika^{13, 14}. Autori knjižice su članovi Po-

Slika 7. Digitalni atlas hrvatskog liječništva

vjerenstva za medicinsku etiku i deontologiju, a primjeri iz knjižice opisuju razne vrste etički nedopuštenog postupanja liječnika na temelju stvarnih slučajeva koji su razmatrani na sjednicama komorskog etičkog povjerenstva. Ova knjižica namijenjena je svim liječnicima, a ostala je dostupna i u *online* izdanju.

LIJEČNIČKE NOVINE

Trajni napor uredništva Liječničkih novina te više od 200 izdanih brojeva neprijeporno su prava riznica znanja i poticaja učenju¹⁵. Liječničke novine u papirnatom i digitalnom izdanju dale su neizbrisiv pečat edukacijskom radu komore kao izvor znanja čitateljima, ali i kao prilika za znanstveni i profesionalni razvoj stotina kolegica i kolega članova komore.

Izjava o sukobu interesa: Autori izjavljuju kako ne postoji sukob interesa.

LITERATURA

1. Statut HLK [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/statut-hlk.aspx/>.
2. Hrvatska liječnička komora – projekt „Kontinuirano stručno usavršavanje liječnika opće/obiteljske medicine“ [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/o-projektu.aspx/>.
3. HLK radionice stručnog usavršavanja liječnika opće/obiteljske medicine [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/hlk-zapocela-radionice-strucnog-usavršavanja-lijecnika-opceobiteljske-medicine.aspx/>.
4. Predstavljanje projekta [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/predstavljanje-projekta.aspx/>.
5. Predstavljanje projekta [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/predstavljanje-projekta.aspx/>.
6. Projekt e-Akademija HLK [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/e-akademija-hlk.aspx/>.
7. Hrvatska elektronička medicinska edukacija (HeMED) [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hemed.hr/>.
8. Duodecim baza smjernica: Evidence-Based Medicine Guidelines (EBMG) [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/duodecim-baza-smjernica-evidence-based-medicine-guidelines-ebmg.aspx/>.
9. Kongresi KoKoZ-a i medicinskog prava [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/kongresi-kokoz-a-i-medicinskog-prava-u-novom-vinodolskom.aspx/>.
10. Tečaj izobrazbe kandidata za stalne sudske vještake [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11

- Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/tečaj-izobrazbe-kandidata-za-stalne-sudske-vjestake-v4.aspx/>.
11. Pravo u medicini [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/zajednicki-program-pravnog-fakulteta-u-rijeci-i-hlk-a-pravo-u-medicini.aspx/>.
 12. Digitalni atlas hrvatskog liječništva [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/digitalni-atlas-hrvatskog-lijecnistva.aspx/>.
 13. Zibar L. i suradnici. „Liječnička etika-primjeri“, Hrvatska liječnička komora, Zagreb, lipanj, 2022.
 14. Knjižica „Liječnička etika-primjeri“ [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/online-knjizica-lijecnicka-etika-primjeri.aspx/>.
 15. Liječničke novine, [Internet]. Zagreb: Hrvatska liječnička komora [cited 11 Oct 2023]. Available from: <https://www.hlk.hr/2023.aspx>.